

оборони, роботи влади, волонтерства, гуманітарних питань. При цьому вони намагаються дотримуватися балансу між патріотичним піднесенням і стриманою констатацією фактів, уникаючи спекуляцій чи емоційних перебільшень.

Регіональні медіа в умовах війни продемонстрували свою суспільну значущість та адаптивність. Місцеві телеканали, радіостанції, друковані та онлайн-видання зосередилися на задоволенні інформаційних потреб своїх громад, висвітленні локальних проблем, залученні аудиторії до обговорення нагальних питань. Зазначимо: івано-франківські телеканали «Вежа», «Галичина» та «РАІ» запустили спеціальні проекти про роботу територіальної оборони, волонтерські ініціативи, соціальний захист населення тощо.

Водночас регіональні медіа зіткнулися з низкою викликів. Передусім, це проблеми з фінансуванням через скорочення рекламного ринку, зростання виробничих витрат, відтік аудиторії до національних медіа. За даними НСЖУ, до 30 % журналістів місцевих редакцій були мобілізовані або пішли до лав тероборони, що позначилося на якості та оперативності контенту. Експерти відзначають і професійні недоліки в роботі регіональних медіа: брак аналітики, порушення стандартів, недостатню співпрацю між редакціями.

Та попри всі труднощі, саме регіональні медіа виявилися найближчими до своїх громад, стали для них головним джерелом життєво важливої інформації та майданчиком суспільного діалогу. Місцеві журналісти не лише висвітлювали події, а й активно долучалися до волонтерства, збору коштів для армії, допомоги переселенцям та постраждалим. Досвід роботи медіа Івано-Франківщини під час війни засвідчує їхню стійкість, відповідальність та відданість професії.

Отже, українська журналістика в умовах воєнного стану опинилася перед безпрецедентними викликами, які вимагають ґрунтовного переосмислення її функцій та практик. Національні медіа трансформували свою діяльність у напрямі посилення інформаційної та мобілізаційної функцій, консолідації зусиль, адаптації до нових безпекових реалій. Регіональні медіа, попри ресурсні обмеження, виявили свою незамінну роль у забезпеченні комунікаційних потреб місцевих спільнот.

Т. Булах

ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ПОДКАСТИНГУ З ПОЗИЦІЙ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Т. Bulakh

STUDYING LITERARY PODCASTING FROM THE PERSPECTIVE OF A SYSTEMATIC APPROACH

Постійне збільшення кількості літературних подкастів в Україні актуалізує впорядкування відомостей про них для подальшого цілеспрямованого використання в освітніх, пізнавальних та розважальних цілях. Найприйнятнішим для цього вважаємо системний підхід, застосування якого дозволить комплексно дослідити специфіку літературного подкастотворення.

Системоутворюючою ознакою, за якою варто досліджувати літературний подкастинг, на наш погляд, є авторство подкастів. Для визначення основних груп авторів літературних подкастів було проаналізовано найпопулярніші літературні подкасти в Україні. Перший етап дослідження передбачав визначення вибірки.

Пошук здійснювався через пошукові системи за запитом «найпопулярніші літературні подкасти» та «найцікавіші літературні подкасти». У результаті ознайомлення з рекомендованими підбірками, для аналізу було обрано 32 подкасти, які рекомендувалися та траплялися найчастіше. На другому етапі здійснювався аналіз відібраних подкастів за ознакою авторства та їх тематичною спрямованістю.

У процесі дослідження з'ясовано, що авторами популярних літературних подкастів на сьогодні є: 1) незалежні подкастери; 2) представники медіа; 3) представники видавництва; 4) представники подкаст-студій.

Групу незалежних подкастів склали «Акустика тіней», «Вуса Гоголя», «Шалені авторки», «Перефарбований лис», «Три сторінки на день», «Кохання з другого погляду», «Почуй голос іншого» «Книжковий пульс» (всього 8 подкастів). Авторами подкастів є, зокрема, журналісти, письменники, освітянка, культурологиня, літературознавиця, тобто люди, які люблять і вміють працювати зі словом. Варто відзначити, що деякі незалежні подкастери створюють свої проекти за сприяння певних організацій, як, наприклад, «Почуй голос іншого» створений письменником Маргином Якубом за підтримки УКФ та аудіокнигарні АБУК, тож, можливо, аудіокнигарні теж слід вважати складовими системи літературного подкастотворення.

Найчисленнішою виявилася група медіаподкастів (всього 19 подкастів), яку представляють: «Вісім»; «Пошткат імені Лесі Українки»; «Правда і кривда: ніколи знову», «Літературна п'ятирічка», «А книга — краще»; «Книгосховище»; «Станція 451»; «Взяла і прочитала», «Запах слова», «Висока поліція», «Книжковий пульс»; «Ранкова доза»; «Потеролови», «Палантир», «Палітурка», «Наразі без назви», «30 найкращих українських оповідань»; «Вони написали історію», «Наша класика», «Повітряна стихія». Зазначені подкасти створені на базі таких медіа, як Суспільне. Культура, Суспільне.Подкасти, «The Village Україна», «Радіо Поділ», «Громадське»; медіа про культуру «Сенсор», Megogo Audio (2 подкасти); NV (2 подкасти), «Українська правда»; Vertigo.com.ua (2 подкасти) — українське авторське медіа про кіно, серіали, комікси та поп культуру. Мультимедійний проект Пусто (2 подкасти); Студія подкастів про кіно «Стоп! Знято!».

Ведучими медіаподкастів про літературу є: головні редактори; письменники; менеджери, культурологи тощо.

Частка видавничих подкастів доволі мизерна (5 з 32), особливо зважаючи на те, що за словами директорки державної установи «Український інститут книги» Олександри Коваль, сьогодні в Україні налічується 560 видавництв, але з них активними є лише близько 250. Головним призначенням існуючих подкастів видавництва є популяризація видань, опублікованих конкретним видавництвом. Із цієї метою часто ведуться бесіди з авторами, перекладачами, художниками навколо тих книг, що нещодавно вийшли друком. Незначна кількість видавничих подкастів свідчить передусім про перспективність видавничих подкастів як маркетингового інструменту з просування продукції самих видавництв та важливої підсистеми літературного подкастингу, що ознайомлює з книжковими новинками одночасно.

Якщо говорити про тематичний діапазон популярних літературних подкастів, то виокремлюються декілька напрямів, у межах яких здійснюється обговорення книг.

Українська та світова класика обговорюються в подкастах «Акустика тіней» (Іванка Шкроміда); «Кохання з другого погляду» (Микола Лаюк), «Станція 451» (The Village Україна), «Взяла і прочитала» («Радіо Поділ»), «Палітурка» (створений за підтримки українського ПЕН та “The Ukrainians Media”); «Перефарбований лис» (В. Мерживеська, М. Діденко), «Шалені авторки» (В. Агеєва, Р. Семків).

Сучасна література стає предметом обговорення в подкастах: «Літературна п’ятирічка» («Пусто»); «Вони написали історію» (NV), «Почуй голос іншого» (Мартин Якуб); «Книжковий пульс» (Поліна Тимченко); «Лабораторія нефікшин» («Лабораторія»); «Дух і Літера: Подкаст», «Відкрита видавчиня» («Відкриття»). Зокрема, обговорюються: екранізація книг («А книга — краще» від студії подкастів «СтопЗнято»), книги-скандали («Запах слова» від «Громадське»), воєнна література — («Правда і кривда: Ніколи більше» від «Пусто»).

Зачитування уривків певних творів: «Ранкова доза» («Українська правда»); «30 найкращих українських оповідань» (NV); «Вісім» (Megogo Audio) «Наша класика» (Суспільне подкасти).

Обговорення окремих книг / книг чи життя окремого автора: «Потеролови» (Vertigo); «Про світ Дж. Р. Р. Толкіна» (від Vertigo та «Твоя підпільна гуманітарка»; «Пошткаст імені Лесі Українки»; «Наразі без назви», «Ранкова полиця» («Ранок»).

Безумовно, літературний подкастинг не обмежується зазначеними складовими. Важливими, зокрема, можуть бути літературні подкасти книгарень, бібліотек чи закладів освіти, головним призначенням яких є досягнення освітніх цілей, у межах підготовки до ЗНО, наприклад. Згадавши про ЗНО, слід відзначити й всеукраїнський конкурс літкастів (літературних подкастів) КрутеЗНО, головним призначенням якого є популяризація читання. Подкасти, які беруть участь у конкурсі, а їх чимало (так, у 2023 р. було подано на розгляд 200 подкастів), створюються незалежними подкастерами в освітніх цілях.

Кожна із зазначених складових літературного подкастингу потребує окремого аналізу як за змістовими, так і формальними ознаками, що і становить перспективу подальших досліджень.

Р. Безкровний

ПОДКАСТИ ХАРКІВЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

R. Bezkrivnyi

PODCASTS OF KHARKIV REGION IN THE CONDITIONS OF WAR

Регіональний подкастинг як явище являє собою форму аудіомовлення, орієнтовану на висвітлення локальних тем, проблем і культурних особливостей певного географічного регіону. У період до початку повномасштабного вторгнення регіональний подкастинг розвивався помірними темпами, а після 24 лютого виробництво подкастів майже зупинилося, оскільки регіональні команди були залучені до дещо нагальніших завдань. Нині ситуація поступово змінюється, регіональні команди поновлюють свою діяльність.

Повномасштабна війна, розв’язана Росією проти України, показала важливість відмови від російських продуктів і заміни їх українським контентом. Неабияк популяризувалися проекти, які висвітлюють теми про культуру та соціум у різних регіонах через призму війни. Упорядкування відомостей про ці проекти є важливим